Diagnòstic sobre l'afectació de la COVID a l'ESS. Alt Penedès-Garraf

Octubre 2020

COOPSETÀNIA

Informe diagnòstic afectació de la COVID a l'ESS a l'Alt Penedès i el Garra

Índex

Índex 3
1. Introducció 4
2. Metodologia de la diagnosi 6
3. Recollida de dades 10
4. Resultats Alt Penedès i Garraf 11
4.1. Dades generals 11
4.2. Impacte de la Covid-19 22
4.3. Necessitats detectades 33
5. Conclusions 38
6. Actualització 40

1. Introducció

Els Ateneus Cooperatius de Catalunya som espais de referència de l'Economia Social i Solidària al territori on ens ubiquem; fomentem l'aprenentatge, la reflexió col·lectiva, la cooperació i la transformació social per caminar cap a un model socioeconòmic sostenible i centrat en les persones. Per a fer-ho, partim dels diferents eixos de treball:

- Observació, recerca, diagnosi i seguiment territorial en ESS
- Formació per a la promoció, creació i consolidació de projectes de l'ESS
- Acompanyament per la creació i consolidació de projectes de l'ESS
- Divulgació, sensibilització i generació de coneixement
- Facilitació de la intercooperació, enxarxament i dinamització territorial

Actualment som **14 els Ateneus Cooperatius** que formem la Xarxa d'Ateneus Cooperatius i que ens articulem arreu del territori:

Ateneu Cooperatiu Alt Penedès-Garraf
Ateneu Cooperatiu Barcelonès Nord
Ateneu Cooperatiu Coòpolis- Barcelona
Ateneu Cooperatiu de l'Hospitalet
Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central
Ateneu Cooperatiu de Terres de l'Ebre
Ateneu Cooperatiu de Terres Gironines
Ateneu Cooperatiu del Baix Llobregat
Ateneu Cooperatiu del Camp de Tarragona
Ateneu Cooperatiu del Maresme
Ateneu Cooperatiu del Vallès Occidental
Ateneu Cooperatiu del Vallès Oriental
Ateneu Cooperatiu Ponent-Coopera

- ***La Xarxa d'Ateneus Cooperatius en context Covid19***

La crisi provocada per la pandèmia de la covid-19 ha provocat la necessitat de readaptar l'activitat dels Ateneus Cooperatius per tal de pal·liar en la mesura del possible, els seus efectes a les entitats de l'Economia Social i Solidària (ESS) i per seguir fent emergir i enfortint relacions socioeconòmiques col·lectives, democràtiques, justes i solidàries, un model econòmic que ara més que mai s'evidencia com a necessari.

Per aquest motiu la Xarxa d'Ateneus Cooperatius de Catalunya ha treballat coordinadament, a partir d'enfortir les relacions entre els Ateneus, amb l'objectiu de reorientar la nostra activitat per ser eina i suport per a l'Economia Social i Solidària.

La reorientació de l'activitat ha tingut com a objectius fer arribar a les entitats d'economia social i del tercer sector les mesures laborals, fiscals, etc. que s'han anat adoptant per a fer front a les afectacions econòmiques i socials a les quals s'enfronta el país, oferir formacions encarades a donar resposta a les necessitats actuals de les iniciatives d'ESS, així com seguir impulsant un model socioeconòmic solidari, des de models democràtics i sostenibles, que tinguin impactes positius pel sosteniment de la vida.

- ***Anàlisi d'àmbit català dels efectes de la crisi a l'ESS***

En aquest marc, hem trobat necessari l'elaboració d'una diagnosi de l'impacte que ha tingut la crisi a les entitats de l'ESS en l'àmbit català i poder així detectar necessitats formatives, d'acompanyament i assessorament i seguir reorientant l'activitat de la XAC de forma coordinada adaptant-la constantment a les necessitats detectades per oferir una oferta de serveis apropiada al context de l'ESS, i poder seguir coordinant-nos en funció de les necessitats territorials i sectorials.

Considerem que l'anàlisi ens porta, també, a recollir informació sobre les formes alternatives d'abordar la crisi que han tingut les iniciatives de l'ESS als diferents territoris, fent aflorar la pràctiques intercooperatives, les resiliències col·lectives respectuoses amb les diversitat de membres que formen les iniciatives, entre d'altres mecanismes.

El qüestionari pretén respondre a diferents àmbits de l'afectació de la crisi generada per la covid-19: inicialment es demanen les dades de l'entitat que dóna resposta per tal de poder saber quina tipologia d'entitats formen part de la mostra; el següent apartat té per objectiu recollir informació sobre l'impacte de la crisi generada per la covid-19 i, finalment es pregunta sobre les necessitats detectades per les iniciatives per tal d'afrontar el context en què es troben.

2. Metodologia de la diagnosi

Per obtenir una base de dades per a tota la XAC s'ha treballat la metodologia de forma comuna dins del Grup de Treball de Mapeig i Diagnosi format per membres de cadascun dels 14 Ateneus Cooperatius. En el si d'aquest espai es va acordar la metodologia de treball per elaborar la base de dades, el posterior informe, així com els criteris que s'utilitzaran.

Es decideix que es forma un comitè executiu format per 5 membres del grup de treball per elaborar els materials resultants que el Grup de Treball ha d'esmenar i validar. Aquest fet ha de permetre agilitzar una tasca que, en un marc d'emergència, ha de servir com a eina de treball per a la XAC.

Els acords que es prenen dins del Grup de Treball de Mapeig i amb els que es comencen a treballar són:

- Elaborar una diagnosi comuna a tota la XAC per detectar com ha incidit la crisi de la Covid-19 als projectes de l'ESS
- Disposar d'un document de càlcul que inclogui les dades dels projectes dels AC amb les mateixes variables per tots els projectes
- L'eina per elaborar aquest document serà un formulari comú per tota la XAC
- L'elaboració del formulari es durà a terme amb programari lliure (Framaforms)
- Es marca un termini per recollir aquesta informació comuna a tota la XAC
- El Comitè Executiu es compromet a desglossar les dades per Ateneu Cooperatiu i a fer-ne un retorn de les mateixes a cadascun dels Ateneus Cooperatius

Des de l'inici del confinament i de l'aplicació del Reial Decret *(Real Decreto 463/2020, de 14 de marzo, por el que se declara el estado de alarma para la gestión de la situación de crisis sanitaria ocasionada por el COVID-19)*, cada ateneu va començar a identificar les necessitats de les seves entitats en el marc de l'emergència de forma reactiva, davant d'una situació no prevista, amb metodologies diverses i sense criteris unificats.

A finals de març, es va valorar des de la XAC la necessitat de fer una diagnosi conjunta de l'estat de les entitats de l'ESS a l'entorn dels Ateneus Cooperatius, i és per això que es proposa, des del Grup de treball de Mapeig, l'elaboració d'un qüestionari únic a partir del treball previ que han estat fent els Ateneus Cooperatius.

En paral·lel, es comparteix amb els Grups de Treball de la XAC la proposta. La intenció és aprofitar el qüestionari d'impacte de la crisi i previsió de necessitats per aportar informació als Grups de Treball de la XAC. És per això que es demana a tots els Grups de Treball que facin arribar les propostes que valorin que cal incloure al futur qüestionari.

Amb aquesta informació, el Grup de Treball de Mapeig elabora un qüestionari que està dividit en 3 blocs:

- Identificació del projecte
- Impacte de la crisi a l'entitat
- Necessitats detectades.

Des del Grup de Treball de Diagnosi i Mapeig s'encarrega a cada Ateneu Cooperatiu que faci arribar el qüestionari a les entitats i projectes amb qui tenen vinculació. Amb aquest qüestionari es pretén recollir dades de caràcter general sobre quina és la situació dels projectes de l'ESS arrel de la crisi generada per la situació de confinament.

El recull de dades es centralitza des del GT de Diagnosi i Mapeig acordant que es compartiran els resultats territorials per tal que cada Ateneu pugui elaborar un informe propi del seu territori i adaptar-se també a les necessitats territorials i sectorials que siguin necessàries.

El present informe exposa els resultats i conclusions que s'han extret d'aquest estudi diagnòstic a la comarca de l'Alt Penedès i Garraf.

Criteris

S'acorden uns criteris comuns per a tots els Ateneus. Els projectes objecte de diagnòstic han de ser del territori, de l'Economia Social i Solidària (independentment de la fórmula jurídica) i han de tenir activitat econòmica. Cada Ateneu ha de fer una selecció dels projectes als quals vol interpel·lar i ha de controlar el número de projectes als què s'ha demanat que omplin el formulari per tal de conèixer l'univers sobre el que ens basarem per a fer l'anàlisi.

Des de Coopsetània s'ha contactat amb totes les entitats que tenim recollides a les nostres bases de dades, fruit de la feina prèvia efectuada al territori i d'altres diagnòstics territorials previs.

Qüestionari

APARTAT 1. DADES GENERALS

- Comarca
- Població
- Ateneu cooperatiu / cercle de referència
- Nom de l'entitat
- Nom de la persona de contacte
- Correu electrònic
- Telèfon de contacte
- Sector d'activitat
- Breu descripció de l'activitat
- Àmbit rural o urbà
- Forma jurídica
- En cas de cooperativa, tipus de cooperativa
- Facturació anual
- Règim laboral de les persones treballadores
- Nombre de persones sòcies del projecte
- Nombre de sòcies treballadores

- Nombre de persones treballadores
- Nombre de voluntàries

(Nombre de dones, homes, altres)

APARTAT 2. INFORMACIÓ SOBRE L'IMPACTE DE LA CRISI PER LA COVID-19

- Quins d'aquests efectes negatius ha tingut la crisi a la vostra entitat?
    a. Suspensió de l'activitat
    b. Descens de la producció/ servei
    c. Descens d'ingressos
    d. Pèrdua de clients
    e. Cap de les anteriors
    f. Altres
        - Especifiqueu quins
    g. Ha tingut efectes positius?
        - Especifiqueu quins

- Quina adaptació a l'activitat ha pogut aplicar?
    a. teletreball
    b. serveis mínims
    c. canvi d'activitat
    d. canvi de distribució
    e. Altres
        - Especifiqueu quins

- Quines altres adaptacions?

- Quines mesures has hagut d'adoptar?

    a. Aplicació ERTO a sòcies treballadores
    b. Aplicació ERTO a treballadores
    c. Sol·licitud de finançament (crèdit, aval…)
    d. Sol·licitud d'ajudes a fons perdut
    e. Quin finançament?
    f. Quines ajudes a fons perdut?
    g. En cas d'ERTO, quin percentatge de persones treballadores ha afectat?

- Heu tingut problemes de tresoreria?
- Preveieu tenir-ne en un futur?
- Heu demanat permisos o baixes mèdiques?
- Heu tingut demandes de baixes per cures de persones dependents?
    a. Quantes baixes?
- Detalla quina és la vostra percepció de l'afectació per covid-19

APARTAT 3. DETECCIÓ DE LES NECESSITATS

- Sobre quins àmbits o temàtiques detecteu que necessiteu formació / assessorament?
    a. Necessitat d'informació sobre propostes d'intercooperació i suport mutu
    b. Necessitat de complementar activitat
    c. Necessitat s de comunicació
    d. Necessitats de finançament
    e. Necessitats de personal
    f. Necessitats d'informació
    g. Necessitats d'informació/ assessorament en drets d'estrangeria
    h. Necessitats en temes d'adaptació tecnològica
    i. Necessitats de protecció sanitària
    j. Altres. Quines altres necessitats?

- Deixem un espai perquè puguis expressar allò que no hem recollit (neguits, emocions, incerteses, expectatives de futur....)

3. Recollida de dades

El qüestionari ha estat enviat a un total de 77 entitats de l'Alt Penedès i Garraf amb un total de 43 respostes vàlides.

La primera taula recull el nombre d'entitats vinculades a l'Ateneu Cooperatiu Coopsetània a les quals s'ha fet arribar el qüestionari, les respostes vàlides i el percentatge que això suposa.

En la segona taula es recull el percentatge d'entitats que aporta Coopsetàniaal total de la mostra recollida per tots els Ateneus Cooperatius de Catalunya.

Ateneu Cooperatiu	Total enviades	Respostes Vàlides	Percentatge sobre el total d'entitats enviades
Ateneu Cooperatiu Alt Penedès-Garraf	77	44	57,14%

Ateneu Cooperatiu	Respostes Vàlides	Percentatge sobre el total
Ateneu Cooperatiu Alt Penedès-Garraf	**44**	**10,09%**

4. Resultats Alt Penedès i Garraf

En aquesta primera part de resultats, s'ha fet una anàlisi de distribució de freqüències per a totes les variables així com del contingut de les preguntes obertes, que han permès aprofundir i entendre millor quina és la realitat de les entitats de l'Economia Social i Solidària a les quals hem de donar resposta. Sobre les respostes a la pregunta de les percepcions generals en relació a la situació derivada de la crisi de la covid-19, no s'ha fet una anàlisi tan exhaustiva, sinó més global (inclou moltes tipologies de resposta). Aquesta anàlisi global es considera rellevant per a una millor interpretació de les respostes tancades.

Si s'escau, es farà una segona anàlisi amb el creuament d'algunes dades que ens puguin aportar informació mes específica i rellevant per tal de poder articular aquesta resposta.

4.1. Dades generals

En el recull de dades generals es pretén identificar l'àmbit territorial per veure si s'han de fer accions en sectors econòmics concrets i els seus territoris; la forma jurídica de l'entitat, per analitzar els marc fiscal i normatiu on es troben els projectes; i el nivell de facturació relacionat amb el volum de persones treballadores i el règim general d'aquestes.

4.1.1. Àmbit

Del total d'entitats que han respost el qüestionari, predominen lleugerament projectes que s'ubiquen en entorns urbans amb un 58,14%, mentre que un 41,86% es troben en un entorn rural. Tot i així, la diferència no és substancial en comparació als resultats globals extrets a la diagnosi de la XAC, cosa que ens porta a considerar que l'Alt Penedès i el Garraf és un territori amb una presència d'entitats rurals per sobre de la mitja de Catalunya.

Àmbit	Recompte	Percentatge
Rural	18	40,91%
Urbà	26	59,09%
Total	44	100,00%

Font: Elaboració pròpia

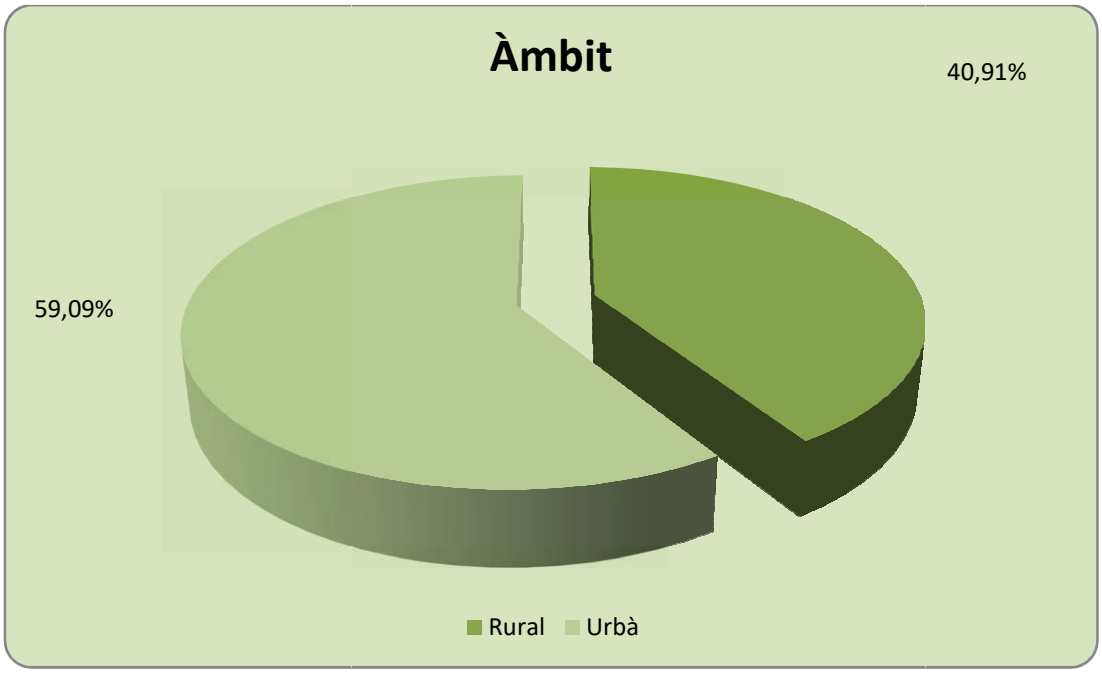

Font: Elaboració pròpia

4.1.2. Sectors d'activitat

La següent taula mostra els sectors amb els quals s'han identificat les entitats. La gran majoria provenen del sector cultural i d'oci (un 15,91%), seguides de l'àmbit alimentari (11,36%). Cal destacar que la resposta que més s'ha repetit és altres sectors (31,82%), evidenciant que les entitats han tingut dificultats per ubicar-se en algun dels sectors proposats al qüestionari. Aquests resultats són coincidents quan ho extrapolem a les respostes obtingudes a nivell català a la Diagnosi de la XAC.

La resta de resultats varien en comparació a la resta de Catalunya. Segueix, a prop com a sector destacat amb un 9,09% de les respostes l'àmbit de la comunicació. Altres sectors menys representats son la producció i venda de productes manufacturats (6,82%), i l'assessorament, la restauració i hostaleria i el tèxtil amb el mateix percentatge (4,55%).
S'ha obtingut una única resposta pels sectors d'habitatge i gestió de l'entorn, subministraments, educació i recerca, tecnologia i electrònica i finançament i moneda social.
No s'ha obtingut cap resposta pels sectors de salut i cures, logística i espais i xarxes.
Es detecta un gran nombre d'entitats que no s'ha ubicat en cap d'aquests sectors i han respost altres. Entre aquestes respostes s'identifiquen forces entorn al món educatiu, del lleure, de l'educació social i intervenció amb persones vulnerables i també concretament de la inserció sociolaboral.

Altres sectors han estat: restauració, recerca, producció vitivinícola, producció primer sector i medi ambient.

Aquestes dades augmentarien el nombre d'entitats del sector educació, principalment.

Sector	Recompte	Percentatge
Habitatge i gestió de l'entorn	1	2,27%
Subministraments	1	2,27%
Tèxtil	2	4,55%
Alimentació	5	11,36%
Restauració i hosteleria	2	4,55%
Cultura i Oci	7	15,91%
Educació i Recerca	1	2,27%
Comunicació	4	9,09%
Tecnologia i electrònica	1	2,27%
Salut i Cures	0	0,00%
Finançament i Moneda Social	1	2,27%
Assessorament	2	4,55%
Logística	0	0,00%
Espais i xarxes	0	0,00%
Producció i/o venda d'altres productes manufacturats	3	6,82%
Altres	14	31,82%
Nuls	0	0,00%
Total	44	1

Font: Elaboració pròpia

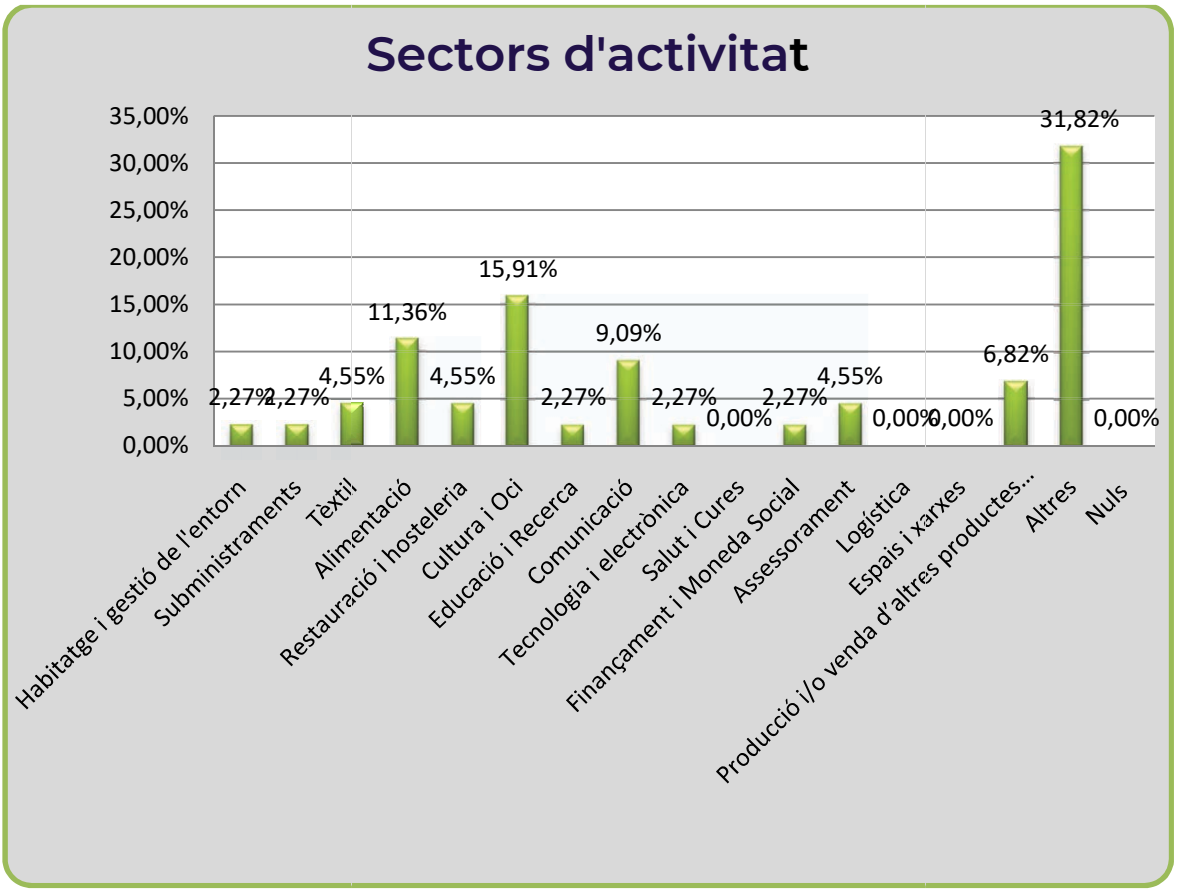

Font: Elaboració pròpia

4.1.3. Forma jurídica

Gairebé la meitat de les entitats que han respost el qüestionari són societats cooperatives (21 respostes). Les associacions són la segona forma jurídica més present i representen el 27,27% de les entitats,12 respostes. Els segueix amb 5 respostes les empresàries individuals o autònomes que representa un 11,36% de la mostra.

Només s'ha obtingut una resposta per Fundacions i Societats Limitades, mentre que dues respostes declaren no tenir forma jurídica.

Dues respostes no s'han pogut en ubicar en cap forma jurídica i han respost altres.

Cal tenir en compte que un dels objectius del Ateneus Cooperatius és l'impuls del cooperativisme i l'acompanyament a la constitució d'aquesta forma jurídica, per tant són aquestes les entitats que estan més vinculades i, conseqüentment, amb major freqüència de resposta.

Forma jurídica	Recompte	Percentatge
Societat Cooperativa	21	47,73%
Persona empresària individual / Treball autònom	5	11,36%
Associació	12	27,27%
Fundació	1	2,27%
Societat Civil Particular	0	0,00%
Societat Limitada Laboral	0	0,00%
Societat Anònima Laboral	0	0,00%
Societat Limitada	1	2,27%
Altres formes jurídiques. Quina?(	2	4,55%
Sense forma jurídica	2	4,55%
NR	0	0,00%
Total	44	100,00%

Font: Elaboració pròpia

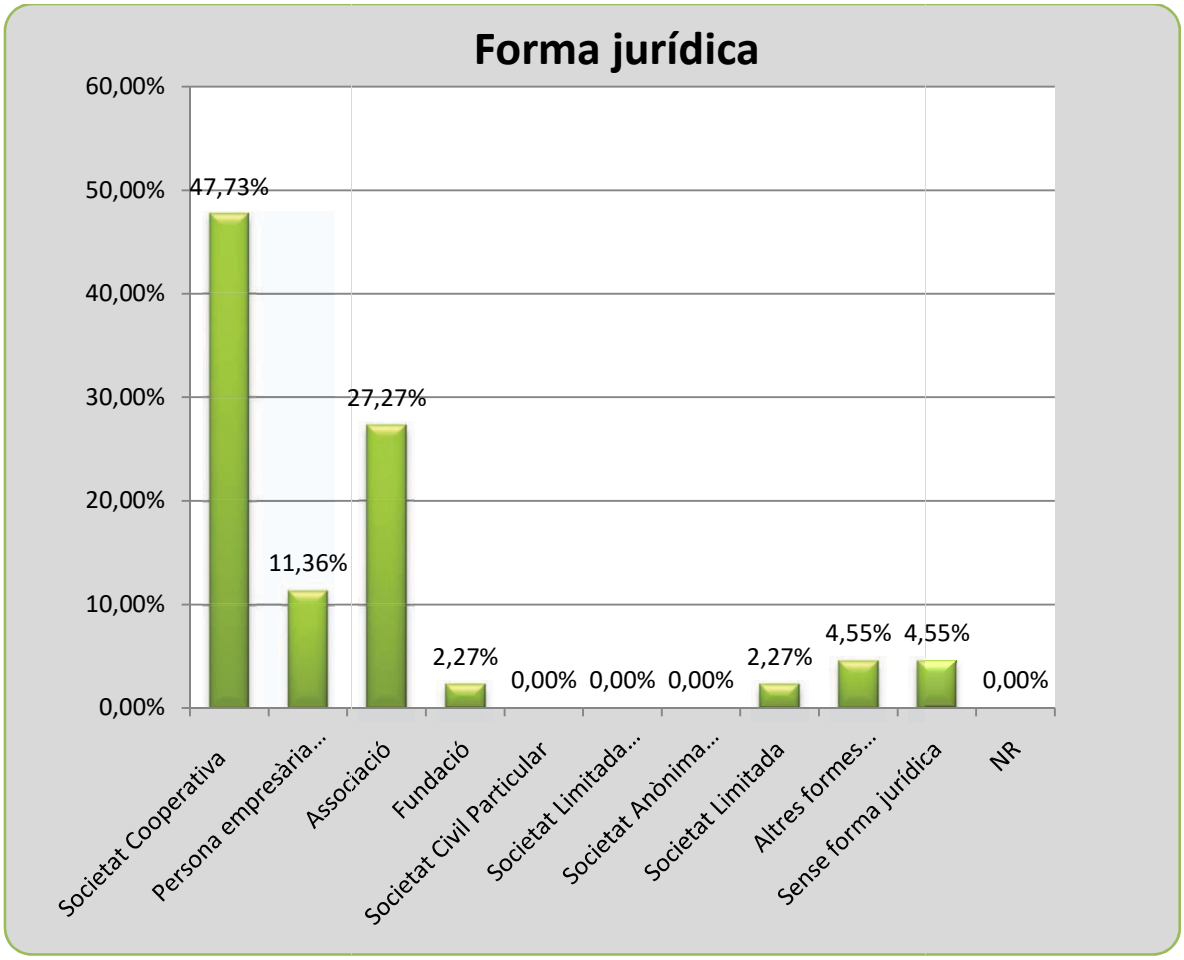

Font: Elaboració pròpia

4.1.4. Tipus de cooperativa

De les 21 cooperatives que han respost, el 78,95% són cooperatives de treball associat, seguit de les de serveis que un 15,79%. Les cooperatives de treball són les que predominen a nivell de registre i així es veu reflectit als resultats.

Tot i la notable presència de Cooperatives agràries al nostre territori, , sembla que encara no estan tan vinculades a l'Ateneu i només hi ha hagut una resposta per Cooperativa agrària, que suposa el 5,26% del total.

Tipus cooperativa	Recompte	Percentatge
Cooperativa de treball associat	15	71,43%
Cooperativa agrària	1	4,76%
Cooperativa de consumidors i d'usuaris	0	0,00%
Cooperativa de serveis	3	14,29%
Cooperativa integral/mixte	0	0,00%
NC	2	9,52%
Total	21	

Font: Elaboració pròpia

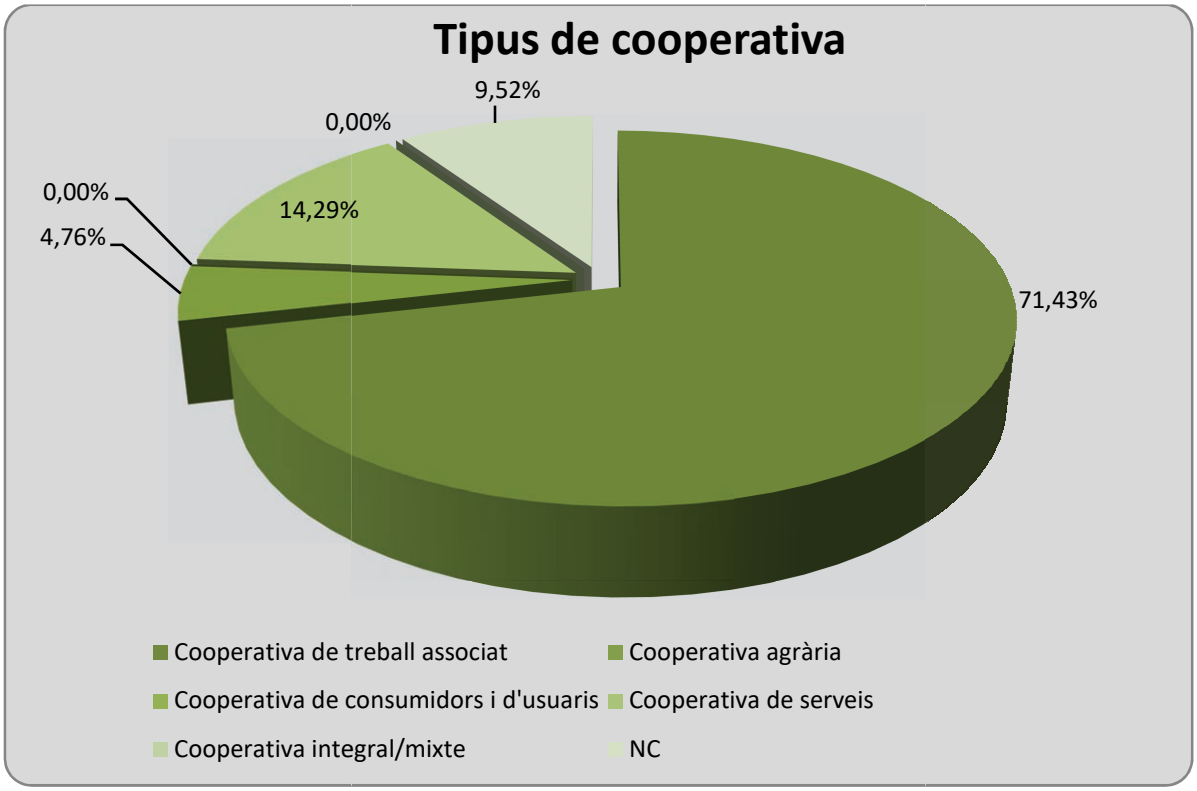

Font: Elaboració pròpia

4.1.5. Facturació

Pel que fa al perfil en termes de facturació, el major nombre de respostes ha sigut d'entitats que tenen una facturació no superior a 30.000€ (25,00%), seguides de la franja entre 120.001€ i 180.000€. (18,18%). Els segueix un bloc de diferents franges amb percentatge de resposta molt similar, aquí se situen les que facturen d'entre 61.001 a 120.000€ (13,64%), les que ho fan entre 180.001€ i 300.000€ (11,36%) i les que tenen una facturació superior a . 1.000.000€ (11,36%)
Posteriorment segueixen, en aquest ordre, les franges entre 300.001 i 600.000€ (9,09%), 30.001 i 61.000€ (6,82%), i. entre 600.001€ i 1.000.000€ (4,55%).

En aquest apartat els resultat divergeixen molt si els comparem amb la resta de Catalunya. Tot i seguir la lògica que les entitats d'ESS de Catalunya de menys facturació tenen una presència destacada respecte les altres, cal apuntar que son moltes menys hi ha un repartiment més equitatiu per la resta de franges de facturació, destacant especialment el percentatge més elevat d'entitats de major facturació respecte al panorama nacional d'ESS. Tant és així que 5 entitats de l'Alt Penedès i el Garraf superen el milió d'euros de facturació, suposant el 33,3% del total del mateix diagnòstic recollit a la XAC.

Facturació	Recompte	Percentatge
de 0 a 30.000€	11	25,00%
de 30.001 a 61.000€	3	6,82%
de 61.001 a 120.000€	6	13,64%
de 120.001 a 180.000€	8	18,18%
de 180.001 a 300.000€	5	11,36%
de 300.001 a 600.000€	4	9,09%
de 600.001-1.000.000€	2	4,55%
més de 1.000.000€	5	11,36%
NR	0	0,00%
Total	44	100

Font: Elaboració pròpia

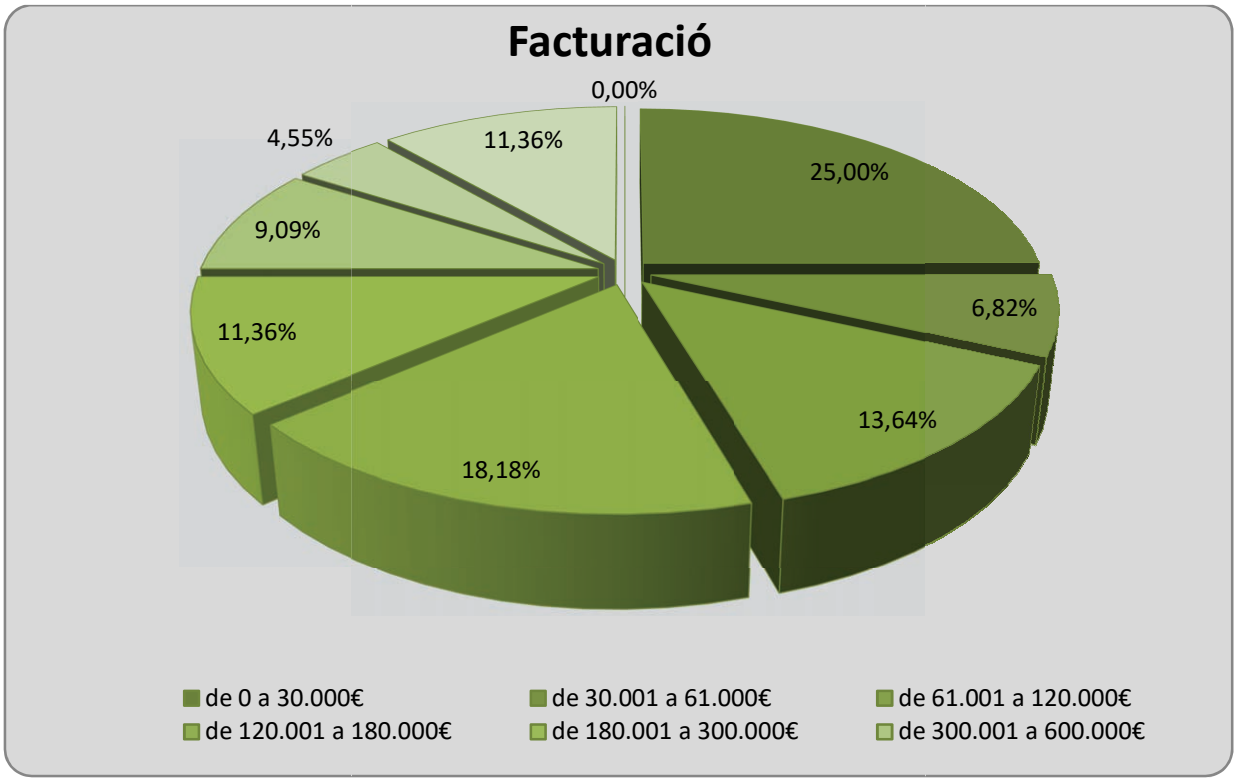

Font: Elaboració pròpia

4.1.6. Règim de les cooperatives

Sorprèn en la recollida de les dades de règim de cooperatives un gran nombre de no resposta que suposen més de la meitat de la mostra (56,82%),
Pel que fa a la resta de respostes trobem que 11 cooperatives (25%) es troben en règim general, i les 8 restants (18,18%) en règim d'autònoms.

Regim Cooperatives	Recompte	Percentatge
Automoms	**8**	**18,18%**
Regim general	**11**	**25,00%**
NR/NP	**25**	**56,82%**
Total	**44**	**100,00%**

Font: Elaboració pròpia

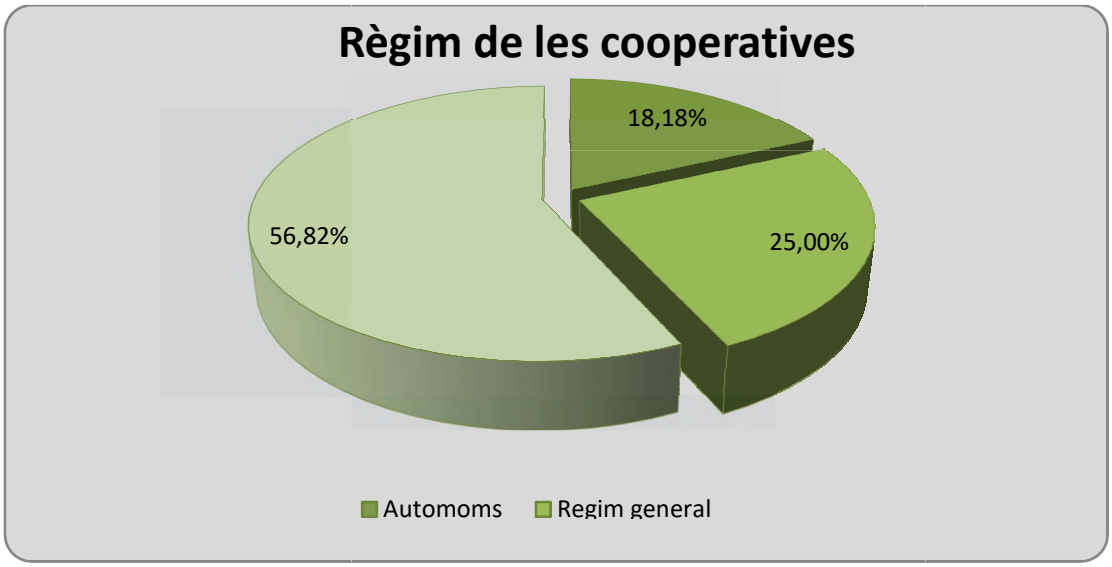

Font: Elaboració pròpia

4.1.7. Sòcies, treballadores i voluntàries

Pel que fa a la composició de les entitats, es demana que aquestes especifiquin el nombre de persones sòcies, de sòcies treballadores, de treballadores i de voluntàries. Dins d'aquestes categories, calia diferenciar les persones en funció de la seva identitat de gènere.

Cal dir que les sòcies, sobretot responen a associacions, fundacions i alguna tipologia de cooperatives. Les sòcies treballadores responen a les cooperatives de treball. Tanmateix cal afegir que els camps on consten nombres de persones per gènere poden tenir dos tipus de biaix: un que tindria l'origen en la recollida de les dades, ja que és probable que ni els Ateneus ni algunes entitats, tinguin aquests números desglossats per gènere, i l'altre que tindria a veure amb com s'ha entès la pregunta; és possible que la categoria "altres" s'hagi entès com a altres tipus de figura laboral (sòcia, treballadora o voluntària) i no com a altres tipus d'identitat de gènere.
Cal valorar positivament que es representen 2206 persones vinculades a entitats d'ESS a l'Alt Penedès i el Garraf.

Nombre	Nombre de persones sòcies del projecte	Nombre de sòcies treballadores	Nombre de persones treballadores	Nombre de voluntàries	Total
Dones	**673**	**82**	**206**	**186**	**1.147**
Homes	**575**	**79**	**200**	**185**	**1.039**
Altres	**7**	**10**	**2**	**1**	**20**
Total	**1.255**	**171**	**408**	**372**	**2.206**

Font: Elaboració pròpia

Analitzant els percentatges d'homes i dones dels projectes veiem que tot i no haver-hi excessiva diferència trobem que hi ha un petit percentatge més de dones que d'homes. Un 53,63% de les persones son dones, mentre que el 45,82 % son homes. 7 respostes per altres que signifiquen un petit 0,56 % de la mostra.

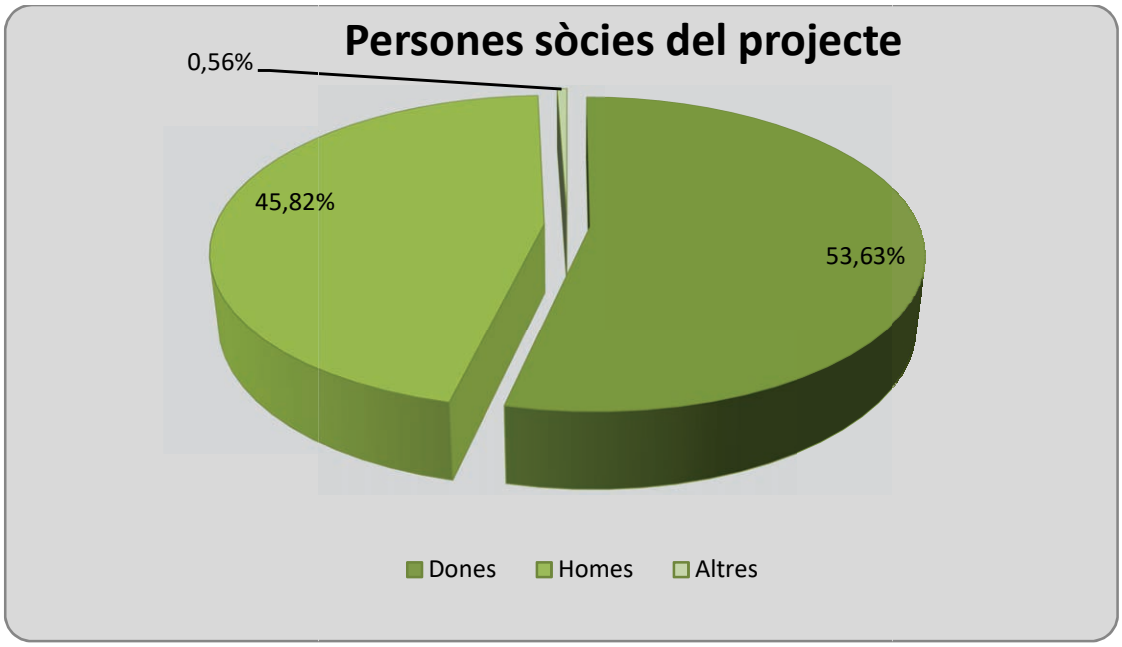

Font: Elaboració pròpia

Pel que fa a les sòcies treballadores trobem que encara s'equipara més el nombre de dones (47,95%) i d'homes (46,20%) en situació de sòcia treballadora d'una cooperativa. 10 persones (5,85%) no s'han identificat en cap dels dos gèneres.

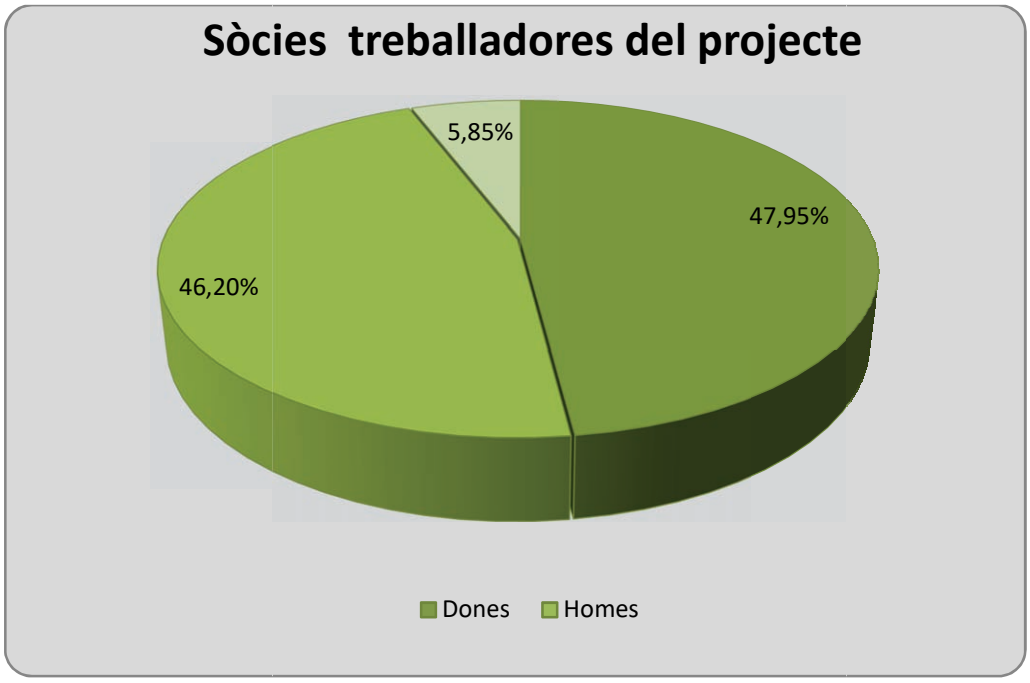

Font: Elaboració pròpia

Pel que fa a les persones treballadores (no sòcies) trobem una dada molt similar a l'anterior. La categoria dona també està lleugerament per sobre en percentatge, sent un 50,49% de dones i un 49,02% d'homes. 2 respostes han indicat altres.

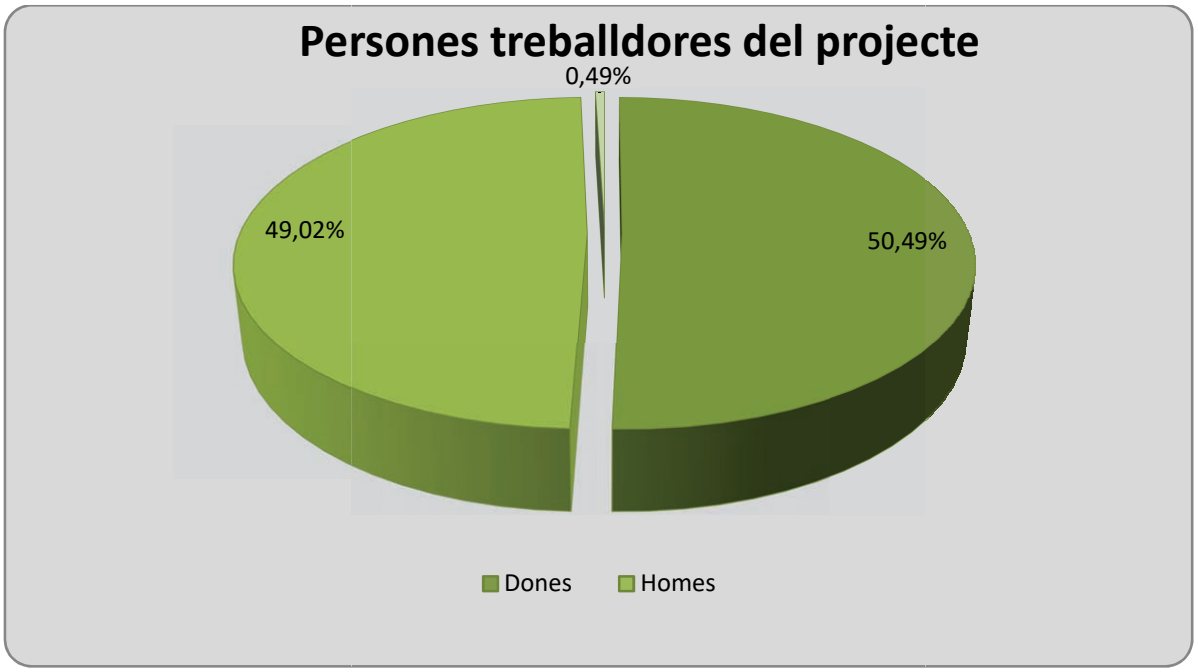

Font: Elaboració pròpia

En relació a les persones voluntàries s'observa que s'equipara una mica més i només hi ha una dona voluntària més que d'homes voluntaris 186 respostes per dones i 185 per homes, representant les dones el 50% de respostes i els homes el 49,73%, ja que hi ha una resposta per altres.

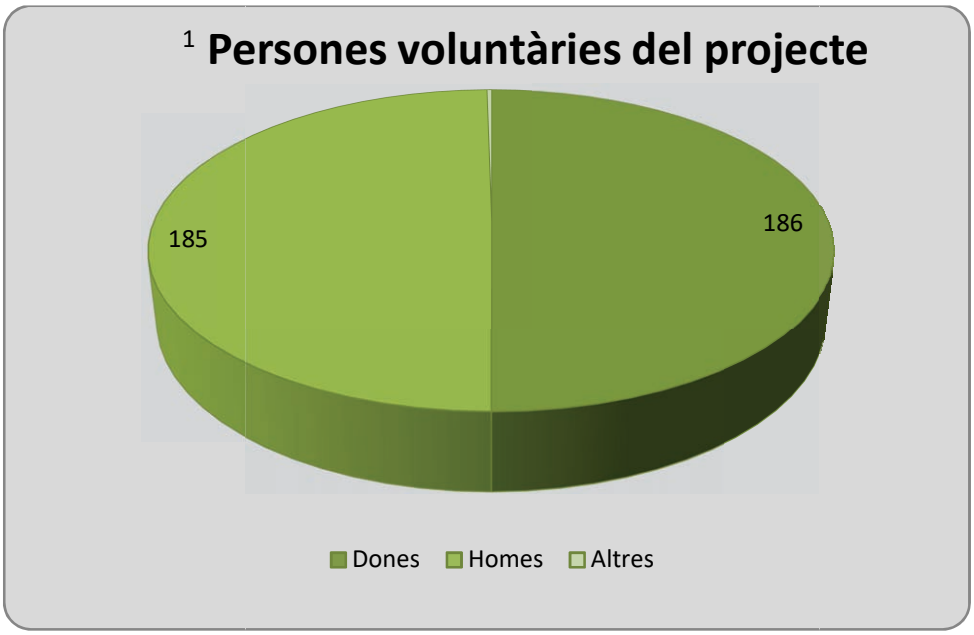

Font: Elaboració pròpia

4.1.8. Mida de les cooperatives segons sòcies treballadores

Pel que fa a la dimensió de les cooperatives de treball, destaca l'alta presència de cooperatives de 1 a 5 persones sòcies treballadores (78,57%) i una resposta (7,14%) per entre 6 i 10 sòcies treballadores. Dues respostes per cooperatives que tenen més de 25 sòcies treballadores (14,29%) de les respostes.

Aquestes dades deixen entreveure que en la seva majora les cooperatives vinculades a l'Ateneu son empreses petites.

cooperatives segons nombre de sòcies treballadores	recompte	Precentatge
de 1 a 5 socies treballadores	**11**	78,57%
de 6 a 10 socies treballadores	**1**	7,14%
de 11 a 15 socies treballadores	**0**	0,00%
de 16a 20 socies treballadores	**0**	0,00%
de 21 a 25 socies treballadores	**0**	0,00%
mes de 25 socies treballadores	**2**	14,29%
Total	**14**	**100,00%**

Font: Elaboració pròpia

4.2. Impacte de la Covid-19

En aquest segon bloc s'analitza de forma més directa l'impacte de la Covid-19 i de l'estat d'alarma sobre les entitats de l'Economia Social i Solidària vinculades Coopsetània. Conèixer els efectes ha de permetre ajustar part de l'activitat l'Ateneu per tal d'adaptar-la millor a les necessitats. Aquesta part de l'informe se centra en els efectes negatius i positius, així com en l'adaptació de l'activitat. També s'analitzen les mesures aplicades per pal·liar la crisi i poder seguir amb l'activitat. S'ha preguntat, també, sobre els problemes de tresoreria immediats i la previsió de futur, i també per l'impacte de baixes mèdiques i de baixes mèdiques demanades per motius de cura.

4.2.1. Efectes negatius

La crisi de la Covid-19 ha tingut un efecte negatiu, en termes generals, sobre l'economia. De tota manera, moltes entitats d'ESS han transformat la seva activitat articulant pràctiques resilients, segons les dades extretes de la mostra, un 50,00% declaren que han suspès la seva activitat o una part d'ella.

Les entitats també especifiquen que han tingut un descens de la producció (45,45%), i un descens d'ingressos (38,64%) com a efectes negatius principals., quedant una pèrdua de clients (18,18%) com un percentatge menor. També s'observen altres conseqüències (9,09%).

Hi ha un grup d'entitats que declara cap de les conseqüències descrites al formulari (15,91%), cosa que es pot llegir en termes de que no ha tingut impacte, o de que han tingut un impacte que no es contemplava com a opció prevista al qüestionari.

Si extrapolem aquestes dades se'n pot destacar una important disminució del nombre d'entitats que han perdut ingressos en comparació amb la resta de territoris (que suposa un 52,29%), essent un 38,64% per l'Alt Penedès i Garraf. Així mateix hi ha un lleuger descens per tota la resta d'efectes negatius un augment de cap dels anteriors.[1]

Efectes negatius	recompte	precentage
Suspensió de l'activitat	**22**	50,00%
Descens de la producció/ servei	**20**	45,45%
Descens d'ingressos	**17**	38,64%
Pèrdua de clients	**8**	18,18%
Cap de les anteriors	**7**	15,91%
Altres	**4**	9,09%

Font: Elaboració pròpia

[1] Informe diagnosi XAC d'afectació de la crisi del COVID a les entitats d'ESS de Catalunya, 2020.

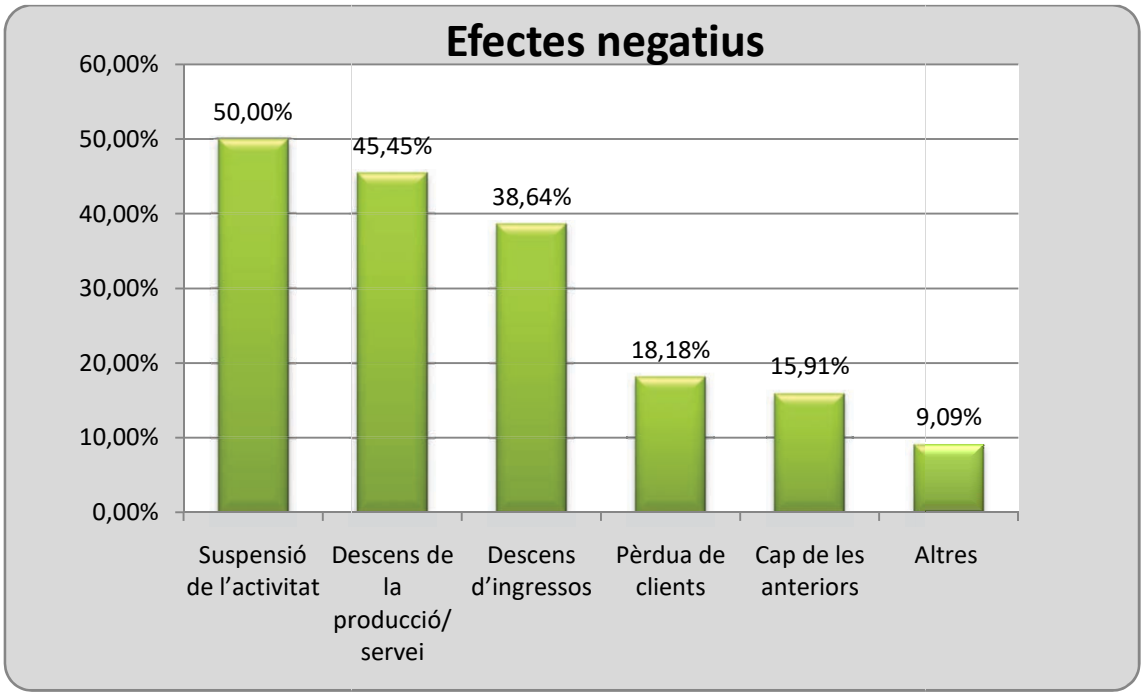

Font: Elaboració pròpia

4.2.2. Altres efectes negatius

Les entitats havien de concretar en forma de resposta oberta el que ha permès tenir més concreció de les respostes anteriors sobre els efectes negatius. Així, per exemple, es pot detallar en relació a la suspensió de l'activitat que 4 entitats han respost concretament amb la paraula *tancament* amb el que es pot interpretar que han hagut de tancar de manera irreversible. D'altra banda 6 entitats responen que han suspès o anul·lat activitats, del que se'n desprèn que la suspensió és parcial, mentre que 4 responen que tenen l'activitat aturada, del que se'n pot despendre que han tancat temporalment. S'han donat 3 respostes per descens d'activitat, o aturada només d'algun projecte (2), o impossibilitat de fer l'activitat de manera presencial (1).

Han estat 5 respostes que han especificat tenir problemes econòmics, algunes fan referència a afectacions en la productivitat (4) o en les vendes (1). Algunes també s'han referit com a efectes negatius les afectacions que han tingut els seus clients (3).

Han estat fins a 6 respostes les que consideren que no han tingut efectes negatius, o encara no els han pogut identificar.

Altres respostes han fet referencia a l'estat emocional, no poder fer atenció presencial, o modificacions en els plans de gestió.

4.2.3. Efectes positius

A banda dels efectes negatius, s'ha volgut esbrinar si n'hi havia hagut també de positius i quins eren.

Pel que fa a la percepció dels efectes positius de la crisi a l'entitat, un 54'55% de projectes declara que ha obtingut efectes positius de la crisi, mentre un 45,45% dels projectes no ha pogut veure efectes positius a la crisi, almenys encara. És una dada força sorprenent si revisem les xifres dels efectes negatius, on un 50% d'entitats ha hagut de suspendre l'activitat, a banda que un gran nombre d'entitats responen haver acusat altres efectes negatius ja sigui de forma directa o indirecta.

Efectes positius	Recompte	Percentatge
SI	24	54,55%
No	20	45,45%
Total	44	100,00%

Font: Elaboració pròpia

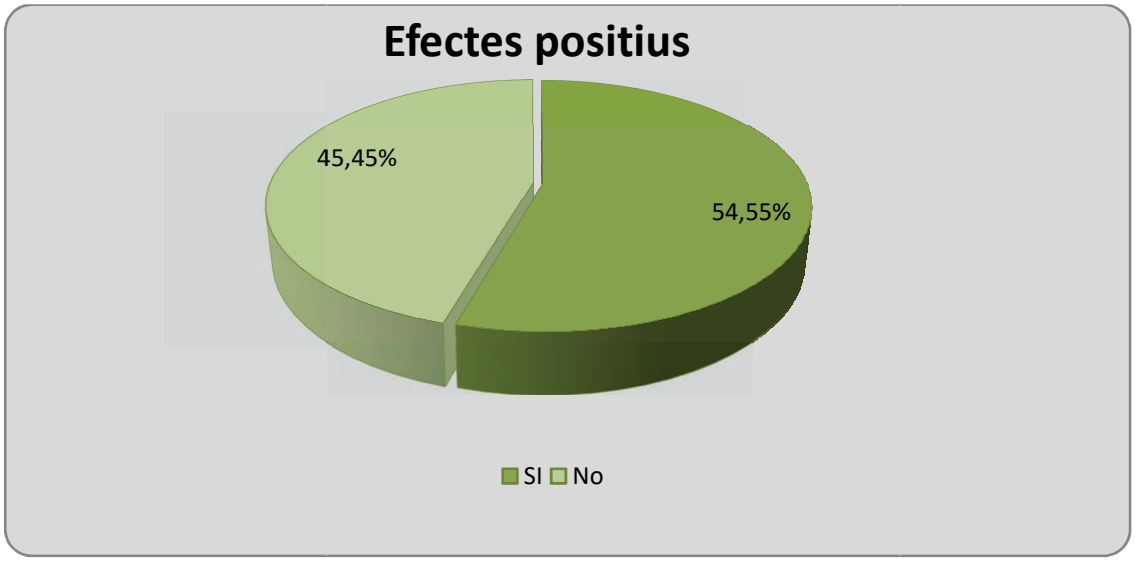

Font: Elaboració pròpia

4.2.4. Tipus d'efectes positius

Pel que fa a les respostes obertes en referència als efectes positius, han especificat quins les 24 entitats que han marcat la opció "si" que s'han tingut efectes positius del total de 44 entitats.

Dels efectes positius que s'han percebut per part de les entitats trobem que algunes respostes s'han donat en repetides ocasions. El sentiment de comunitat, solidaritat, o la

intercooperació s'han donat en 5 respostes. 5 de les respostes orientades estan orientades al fet de revisar-se, reinventar-se, reorganitzar-se etc,. També s'han donat 4 respostes per increment de vendes i una per increment de facturació.

La dedicació de temps a fer tasques que es tenien pendents s'ha donat en 3 ocasions.

Destacar que 4 respostes responen les noves oportunitats que es presenten sense especificar quines son. La reflexió i reestructuració interna, les possibilitats formatives o la venta online han estat respostes residuals que també es podrien relacionar amb noves oportunitats que han sorgit.

4.2.5. Adaptació de l'activitat

És habitual en situacions de crisi que s'hagin de dur a terme certes adaptacions i s'ha volgut analitzar també quines son aquestes en l'àmbit de l'Economia Social i Solidària de l'Alt Penedès i el Garraf.

L'adaptació més repetida amb un 52,27% de les respostes, ha sigut adaptacions a través del teletreball que han permès readaptar o mantenir part de la seva activitat; tot i així un 38'64% de la mostra ha hagut d'adaptar-se oferint només els serveis mínims. Aquestes han estat clarament les respostes més repetides, seguint a prop amb un 31'82%, d'entitats que han respost altres adaptacions que seran analitzades amb més detall al proper punt.
Han respost haver hagut de fer canvis en la distribució 5 entitats que representen l'11,26% de la mostra, i només 3 entitats (6,82%) han hagut de dur a terme un canvi de la seva activitat habitual.

Adaptació activitat	Recompte	precentage
teletreball	**23**	52,27%
serveis mínims	**17**	38,64%
canvi d'activitat	**3**	6,82%
canvi de distribució	**5**	11,36%
Altres	**14**	31,82%

Font: Elaboració pròpia

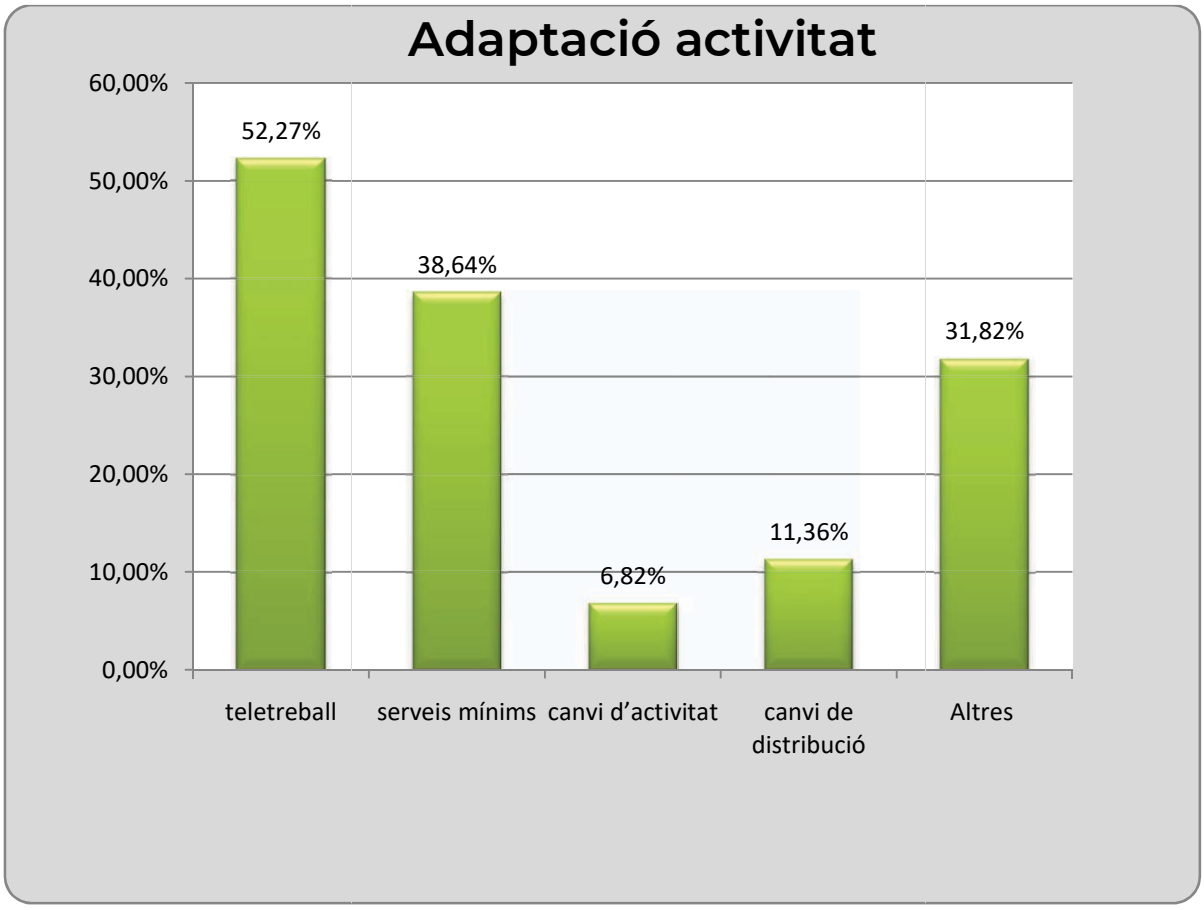

Font: Elaboració pròpia

4.2.6. Altres adaptacions de l'activitat

Cap mesura ha estat la més repetida, fins a 12 vegades. S'ha tornat a repetir en moltes ocasions el teletreball i en algun cas s'ha esmentat algun altre item ja suggerit en la resposta tancada.

Com a elements nous que no s'havien ofert com a resposta hi trobem principalment adaptacions d'higiene i prevenció i adaptació de mesures del BOE.

Els canvis en la estructura interna, en referència a canvis dins els equips, dels horaris laborals, la propis flexibilitat laboral i l'adaptació per tal de poder atendre a les cures han estat respostes relacionades amb l'estructura.

La possibilitat de fer xarxa i la possibilitat d'aliances amb l'administració pública han estat algunes respostes relacionades amb la intercooperació.

4.2.7. Mesures aplicades

En relació a les mesures preses per fer front a la crisi generada per la Covid-19, 10 projectes (22,73%) han aplicat ERTO a les treballadores i 9 (20,45%) l'han aplicat a les

sòcies treballadores. D'aquests, 6 entitats han aplicat ERTO tant a persones sòcies com a persones treballadores. El total d'entitats que ha aplicat ERTO és de 13.

Una altra mesura destacada ha estat la sol·licitud de finançament (crèdits, avals, etc.) de la que s'hi han beneficiat un 20,45% dels projectes de la mostra. 5 entitats que suposen un 11,36% han demanat ajudes a fons perdut.

Destaca que no es registre cap resposta que no hagi aplicat cap mesura econòmica.

mesures	recompte	precentage
Aplicació ERTO a sòcies treballadores	**9**	20,45%
Aplicació ERTO a treballadores	**10**	22,73%
Sol·licitud de finançament (crèdit, aval…)	**9**	20,45%
Sol·licitud d'ajudes a fons perdut	**5**	11,36%
Cap d'aquestes	**0**	0,00%

Font: Elaboració pròpia

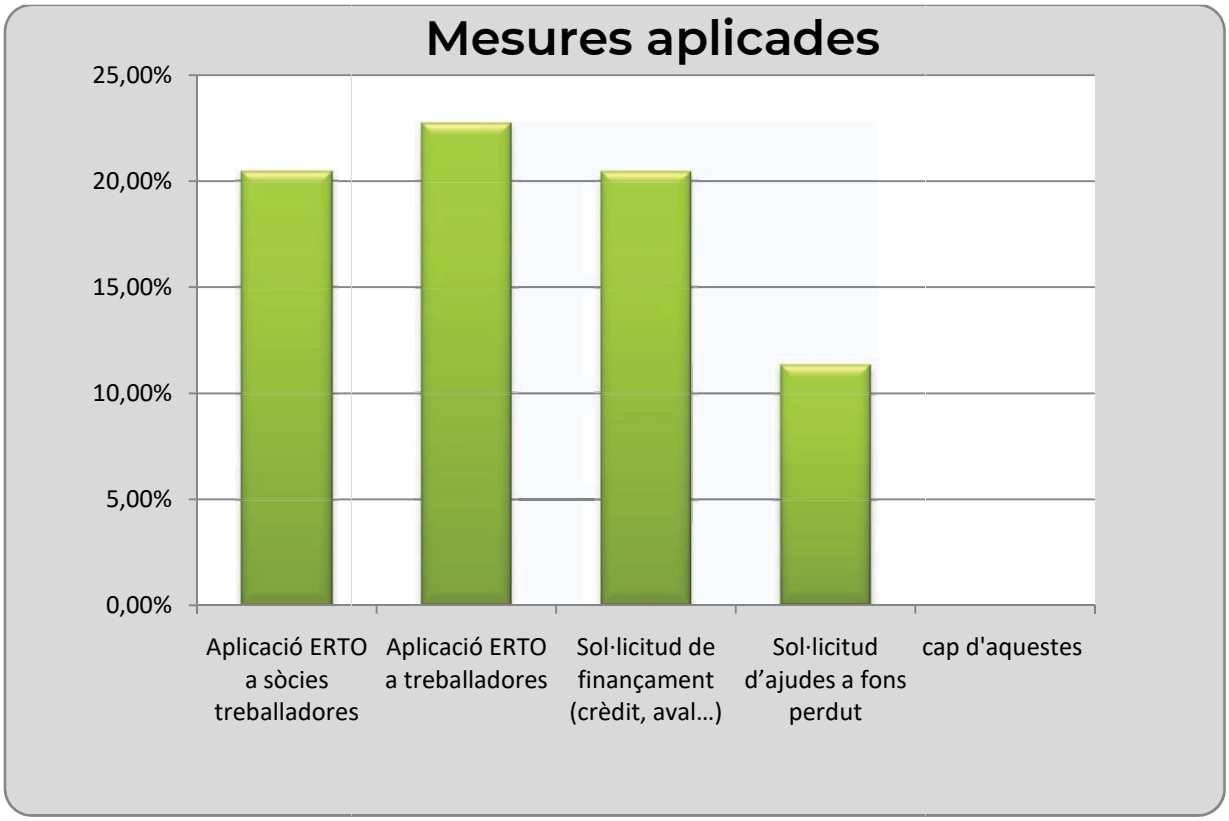

Font: Elaboració pròpia

4.2.8. Percentatge ERTO aplicat

Dels 13 projectes que han fet ERTO (a sòcies treballadores o a treballadores) una mica més de la meitat d'aquests l'ha aplicat a entre el 76 i el 100% de persones al projecte (53,85%).

A continuació es troben 5 projectes que han aplicat l'ERTO d'entre 0 al 25% de les persones del projecte que suposa el 38,46% de la mostra. Només una entitat s'ubica entre el 26 a 50%, (7,69%) . Cap projecte respon tenir entre el 51 i el 75% de les treballadores.

ERTO: percentatge		precentage
del 0 al 25%	**5**	38,46%
de 26 a 50%	**1**	7,69%
del 51 al 75%	**0**	0,00%
del 76 al 100%	**7**	53,85%
	13	100,00%

Font: Elaboració pròpia

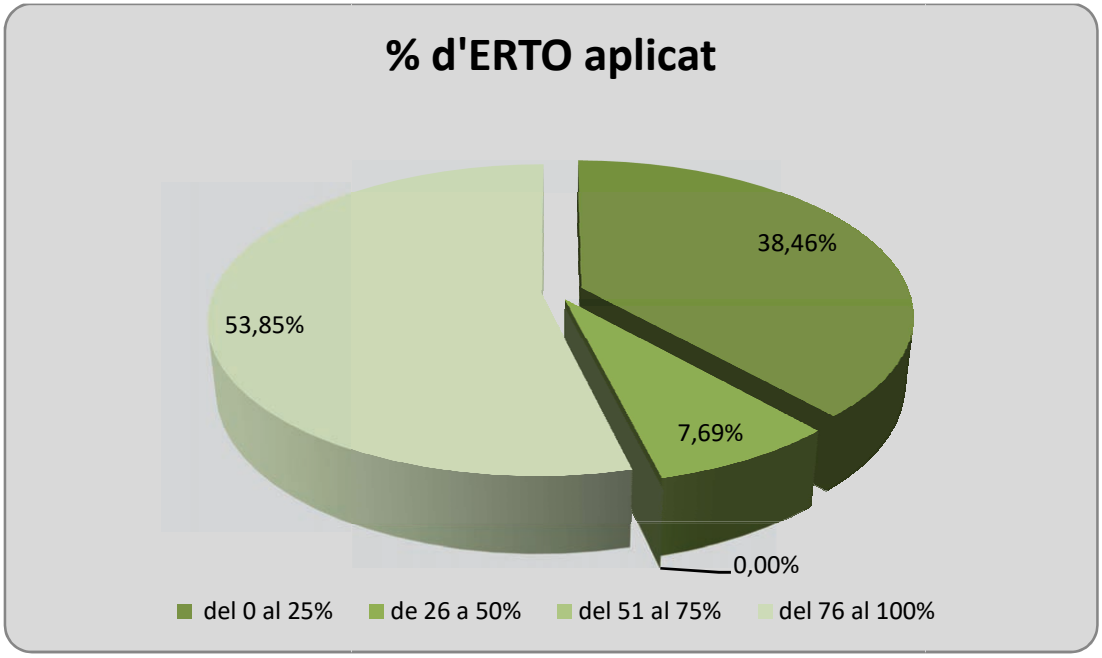

Font: Elaboració pròpia

4.2.9. Problemes de tresoreria actuals i a futur

Fins un 61,36% de les entitats responen no tenir problemes de tresoreria en aquest moment. Mentre que el 38,64% ara mateix ja estan ressentint-se.

Tot i així, aquesta dada fa un tomb de 360ª quan es pregunta per una previsió de futur a tresoreria i els percentatges pràcticament s'inverteixen essent el 63,64% d'entitats les que preveuen tenir-ne més endavant, i només el 36,36% no preveu tenir-ne tampoc en un futur.

Aquesta dada explica que algunes de les entitats han pogut anar desenvolupant pràctiques econòmiques resilients durant els primers dies i mesos de la pandèmia, però preveuen que les conseqüències dels efectes negatius perduraran i probablement augmentaran més enllà del context de confinament.

Problemes tesoreria	Recompte	Percentatge
Si	17	38,64%
no	27	61,36%
Total	44	100,00%

Font: Elaboració pròpia

Font: Elaboració pròpia

Problemes tesoreria a futur	Recompte	Percentatge
Si	28	63,64%
No	16	36,36%
Total	44	100,00%

Font: Elaboració pròpia

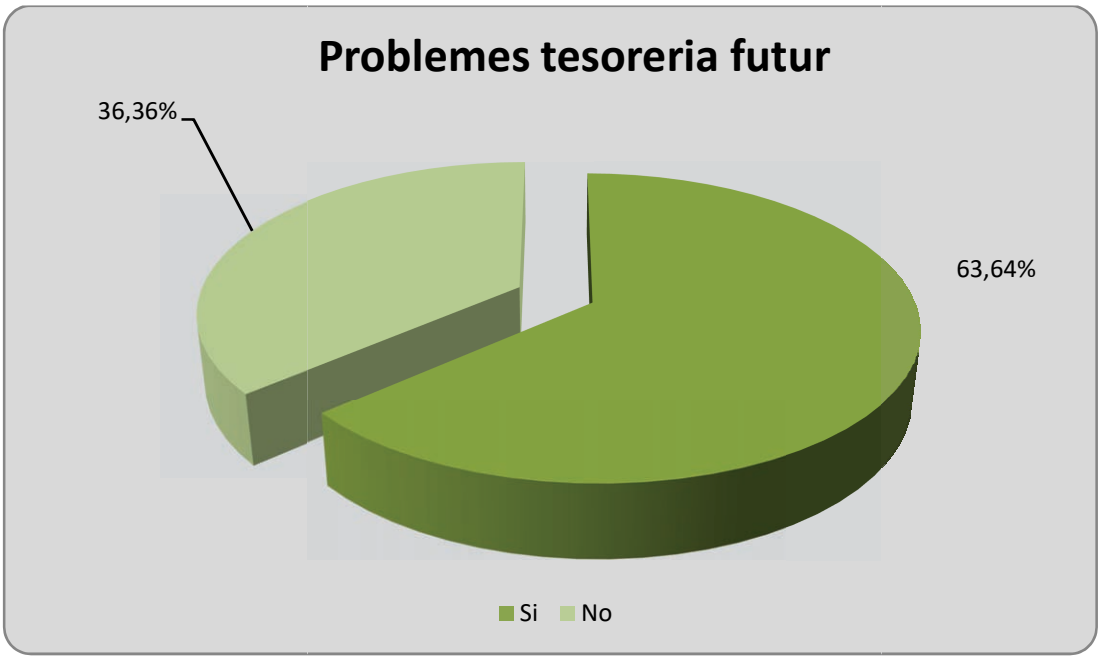

Font: Elaboració pròpia

4.2.10. Baixes mèdiques

De les 436 entitats que han respost el qüestionari un 16,06% han tingut baixes mèdiques durant el decret d'estat d'alarma, tot i que no s'especifica que aquestes tinguin a veure amb una afectació directa en termes de salut per la Covid-19.

Baixes mèdiques	Recompte	Percentatge
SI	10	22,73%
No	34	77,27%
Total	44	100,00%

Font: Elaboració pròpia

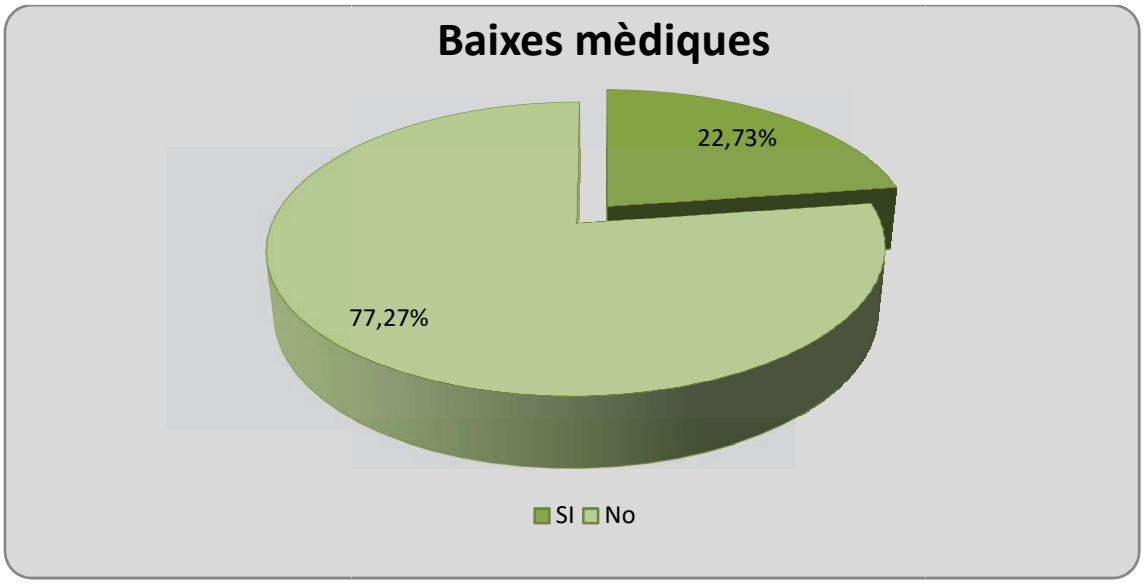

Font: Elaboració pròpia

4.2.11. Baixes per cures

Aquesta pregunta no fa referència al marc legal que especifica els motius pels quals una persona treballadora pot demanar la baixa mèdica. Tot i així, es parteix de la premissa que l'únic mecanisme del que s'han pogut dotar algunes persones treballadores per tenir cura de persones a càrrec és de la baixa per contingències comunes. També cal tenir en compte que el fet d'estar desenvolupant tasques de cura genera una pressió afegida a la persona que les exerceix i que al mateix temps ha de treballar. Aquest fet pot derivar en que aquesta persona presenti una situació de salut que podria ser susceptible de generar baixa mèdica per contingències comunes. Tot i així, les baixes per càrregues de cura suposen un 8,49% sobre el total de respostes. És una minoria molt reduïda de tota la mostra.

Baixes per cures	Recompte	Percentatge
SI	8	18,18%
No	36	81,82%
Total	44	100,00%

Font: Elaboració pròpia

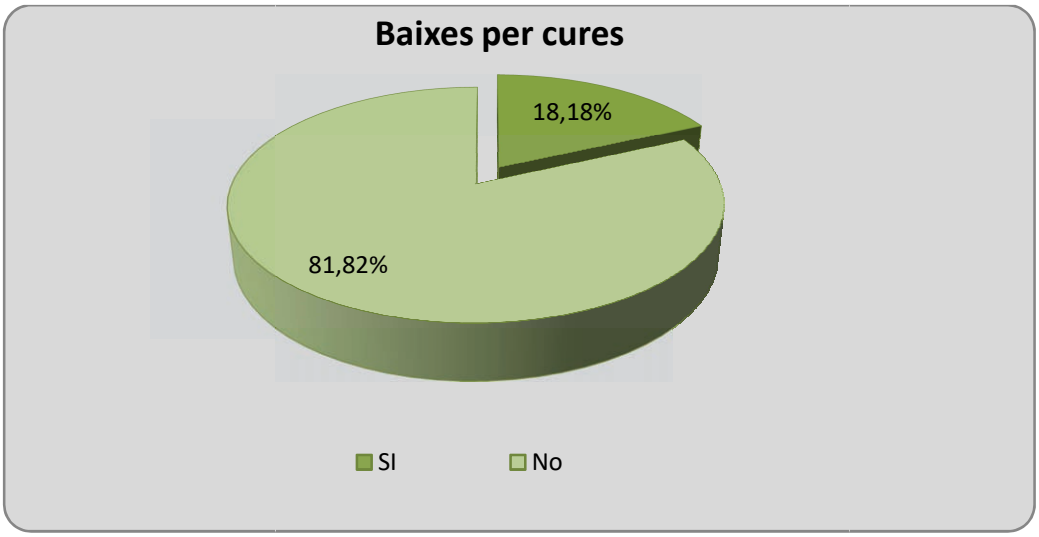

Font: Elaboració pròpia

4.2.12. Percepció del efectes de la Covid-19

Per aquesta pregunta oberta hi ha hagut variabilitat en les respostes, però se'n desprenen majoritàriament les següents respostes.

En primer lloc moltes respostes van encaminades a la incertesa de fins quan es pot allargar aquesta situació, amb la percepció que aquesta pot ser de llarga durada. Se'n desprenen diferents afectacions emocionals, angoixa, incertesa, desastre, etc...

S'ha percebut de manera generalitzada també el descens, i possibilitat d'empitjorar amb el pas del temps, en les ventes, ingressos, descens de sous, manteniment llocs de treball... tot un seguit d'efectes colaterals produïts per un efecte de bola de neu.

Reforçar l'autoajuda i l'enxarxament amb altres entitats, el que entenem com intercooperació, ha estat destacat com una de les percepcions més resilients, encarades a possibles respostes que es poden donar.

S'ha destacat també la necessitat d'obrir noves línies de treball o serveis o d'actualització digital i tecnològica per poder-se adequar a la situació actual.

Algunes respostes han anat en una línia encara més positiva ja que es considera que pel sector en concret hi ha hagut un augment de l'activitat, en aquest sentit s'ha destacat específicament el sector primari.

4.3. Necessitats detectades

L'última part de l'anàlisi fa referència a les necessitats que tenen les entitats vinculades a l'Ateneu. S'ha distingit entre assessorament i formació. També s'ha volgut diferenciar en quins camps tenien aquestes necessitats partint un llistat d'àmbits, i complementat amb una pregunta oberta per tal que poguessin especificar i concretar la necessitat, de manera que ens pugui ser útil per detectar les necessitats i poder oferir respostes.

4.3.1. Necessitats detectades

En relació a les necessitats detectades, sobre formació i/o assessorament, si s'analitza la següent taula es pot veure que un 16,34% necessiten formació, un 50,14% assessorament i 33,52% ambdues coses. Si es fan els acumulats per a totes dues respostes, es pot observar que gairebé el 50% necessiten formació i mes d'un 83% responen a la necessitat d'assessorament.

Necessitats	Recompte	Percentatge
Formació	**5**	**15,15%**
Assessorament	**17**	**51,52%**
Ambudes	**11**	**33,33%**
Total	**33**	**100,00%**

Font: Elaboració pròpia

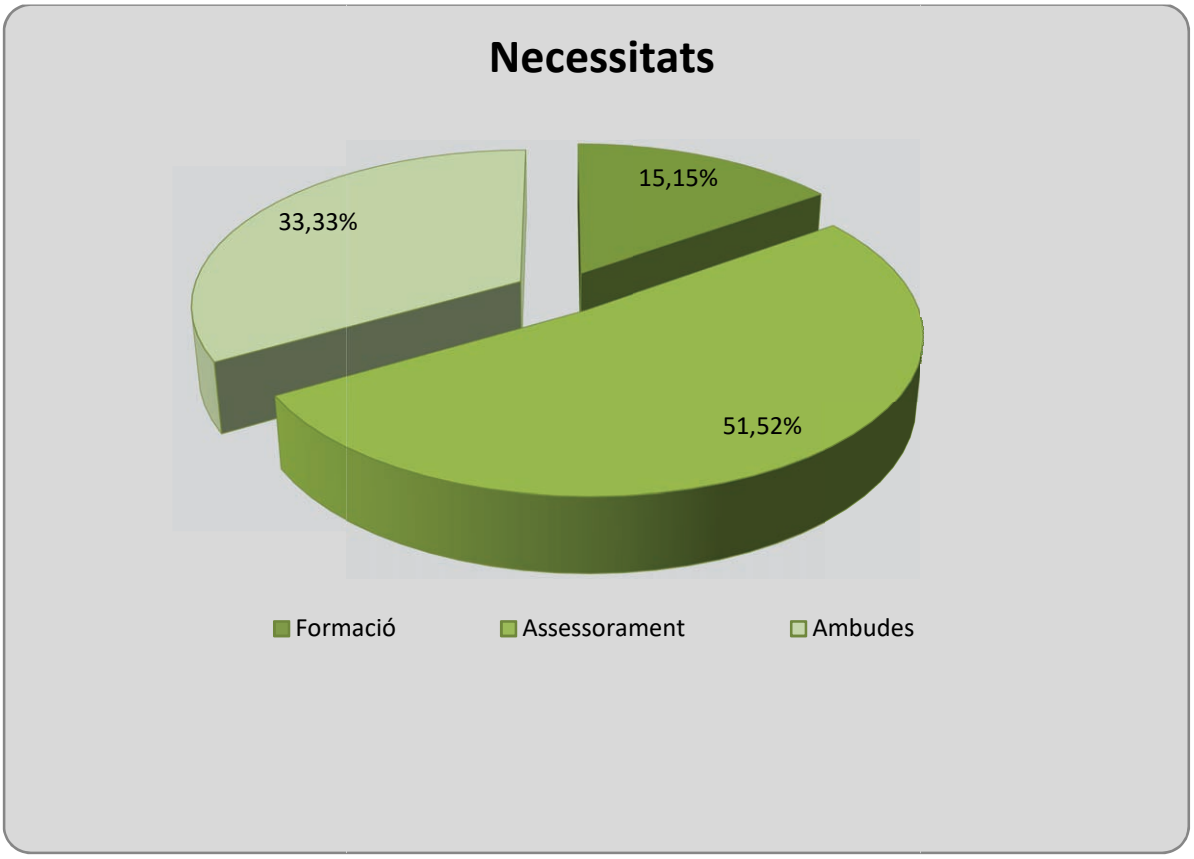

Font: Elaboració pròpia

Necessitats	Recompte	Percentatge
Formació	**16**	**48,48%**
Assessorament	**28**	**84,85%**

Font: Elaboració pròpia

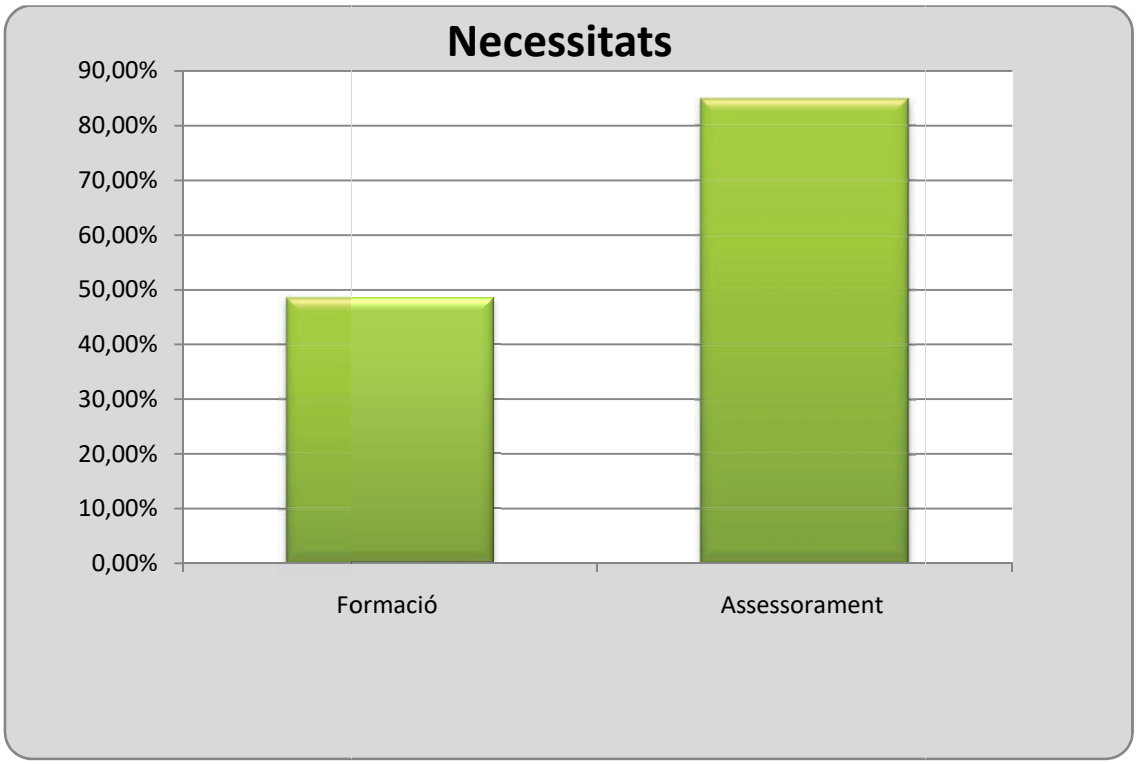

Font: Elaboració pròpia

4.3.2. Tipus de necessitats

A banda d'analitzar el format en què s'espera ser cobertes les necessitats (formació i/o assessorament), també s'aprofundeix en el contingut i àmbits d'aquestes necessitats.

La meitat d'iniciatives responen a la necessitat de comptar amb informació sobre propostes d'intercooperació i suport mutu (50,00%). També destaquen amb un 38,54% per cada una les respostes, les necessitats de finançament, de comunicació i de complementar l'activitat.

Dotze respostes creuen que necessiten formació al voltant de l'adaptació tecnològica de l'activitat (27,27%).

Segueixen necessitats de personal (20,45%), de protecció sanitària (15,91%), d'informació i assessorament (13,64%) i d'informació (9,09%).

El 18,18% de les respostes considera que tenen altres necessitats.

Tipus Necessitats	Recompte	Percentatge d'entitats amb la necessitat
Informació sobre propostes d intercooperació i suport mutu	**22**	**50,00%**
Complementar activitat	**17**	**38,64%**
Comunicació	**17**	**38,64%**
Finançament	**17**	**38,64%**
De personal	**9**	**20,45%**
D' informació	**4**	**9,09%**
D'informació/ assessorament en drets d'estrangeria	**6**	**13,64%**
En temes d'adaptació tecnològica	**12**	**27,27%**
De protecció sanitària	**7**	**15,91%**
Altres	**8**	**18,18%**

Font: Elaboració pròpia

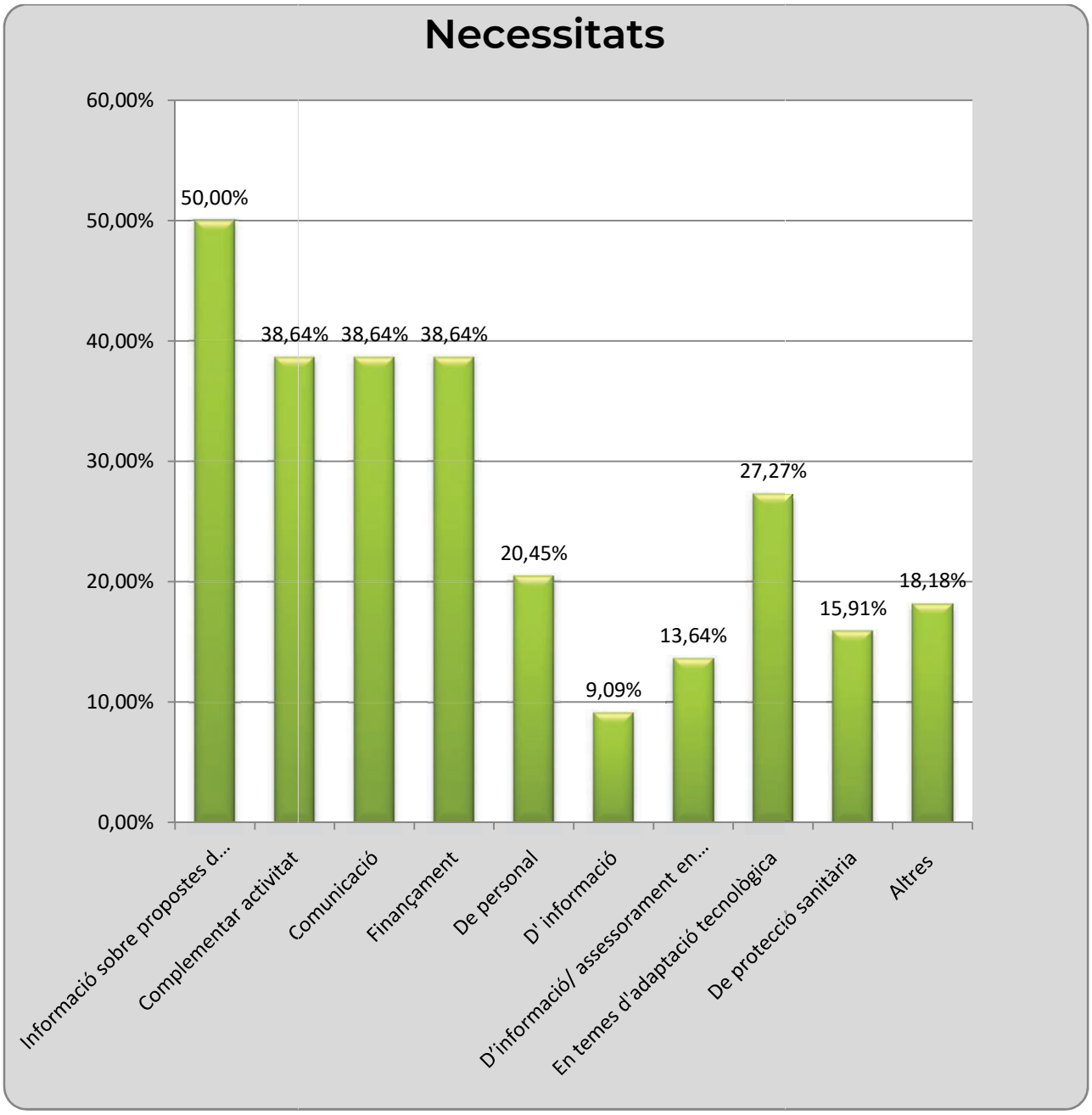

Font: Elaboració pròpia

5. Conclusions

Els resultats d'aquest estudi diagnòstic posen de manifest que la COVID-19 ha causat un fort impacte en les entitats de l'Economia Social de l'Alt Penedès i Garraf, especialment en termes econòmics.

Les dificultats de les entitats han vingut principalment derivades de la dificultat que s'han trobat de seguir la seva tasca de manera habitual, a la vegada que aquest fenomen també afectava els clients retroalimentant la situació.

El gran gruix de les entitats només han aturat parcialment la seva activitat, tot i així quatre han hagut de tancar totalment.

La impossibilitat de seguir l'activitat amb normalitat ha tingut efectes colaterals que han afectat la producció, la venta, els serveis, etc... i el posterior descens d'ingressos ha comportat dificultats econòmiques a les entitats, i especialment, un alt grau d'incertesa davant la situació que s'ha produït.

Existeix una percepció general de desconeixença de la situació i, especialment, les mesures sanitàries i de protecció que cal prendre. Aquesta incertesa ha provocat també efectes negatius a nivell emocional entre les persones i equips que formen part de les entitats.

En alguns casos no s'han detectat aspectes negatius, almenys per ara.

Malgrat aquesta situació es valoren positivament alguns aspectes de la crisi, fet que posa de manifest la resiliència de l'ESS davant les crisis econòmiques. Un gran nombre d'iniciatives ha valorat positivament poder disposar de temps per resoldre temes pendents, reorganitzar-se internament, debatre processos interns, trobar noves oportunitats i projectes, conèixer i adaptar-se al teletreball, etc...

Amb la obligació d'adaptar-se i adaptar l'activitat més de la meitat de les entitats han passat a teletreballar, mentre que un altre gran gruix han hagut de passar a realitzar serveis mínims.

Un nombre important d'entitats han afegit que també han patit altres adaptacions que no eren proposades a l'estudi. Entre aquestes fins a 12 entitats han manifestat no haver dut a terme cap tipus d'adaptació. Les que si que ho han fet destaquen les mesures d'higiene i la prevenció, la flexibilitat laboral o el repartiment a domicili com a principals adaptacions.

La meitat de les entitats ha aplicat ERTO com a mesura per reduir l'impacte a ales persones sòcies treballadores, i a treballadores, la gran majoria l'han hagut d'aplicar a la totalitat de la seva plantilla.Una quarta part de les entitats ha pres com a mesura la sol·licitud de finançament, ja sigui en forma de crèdit o a fons perdut.

Pel que fa a la tresoreria, malgrat dos terços de les entitats per ara no detecten problemes, la situació s'inverteix i creuen que poden tenir tensions de tresoreria en un futur un terç de les entitats.

Pel que fa a les baixes mèdiques 10 entitats han hagut de demanar baixes, tot i així, no podem determinar que aquestes siguin directament per efectes de la covid-19, indirectament o per altres motius. Pel que fa a les baixes per cures provocades per la pandèmia, quasi un quart de les entitats declaren haver-ne tingut alguna.

Més de tres quartes parts de les entitats creu que té necessitats formatives, d'assessorament, o bé, ambdues. Quasi un 85% de la mostra declara tenir necessitats d'assessorament, mentre que pràcticament la meitat en té de formatives.

Pel que fa a les necessitats concretes destaca per sobre de les altres la demanda d'informació sobre propostes d'intercooperació i suport mutu, essent la meitat de les entitats que hi tenen interès. Seguidament apareixen les necessitats de finançament, de comunicació i de complementar l'activitat. Un quart de la mostra té necessitats d'adaptació tecnològica i de personal. Protecció sanitària, drets d'etrangeria i d'informació són les necessitats menys demandades de totes les que es proposava en l'estudi de diagnosi. Tot i això, se'n desprèn també aquesta necessitat per part d'un grup més reduït d'entitats.

Pel que fa a altres necessitats no proposades en la resposta tancada hi ha hagut un percentatge molt residual. En tot cas, s'hi reflexa una percepció de neguit i incertesa pel que pugui passar tant a nivell laboral com econòmic en un futur. Aquesta mateixa resposta es posa de manifest quan es demana una percepció general de la situació. També es detecta certa angoixa a nivell emocional derivada de la d'incertesa pel futur, la percepció que la situació es pot allargar, la capacitat de supervivència que puguin tenir algunes de les entitats.

6. Actualització

Arribats al mes de setembre i passat un trimestre d'ençà es va passar el primer qüestionari s'ha contactat via telefònica amb entitats consolidades al territori per tal de preguntar quina és la situació actual i poder tenir una fotografia aproximada de com ha evolucionat la situació.

La percepció recollida, generalment, segueix sent molt similar a la de fa uns mesos enrere. Per bé que aquelles entitats que han pogut reprendre amb certa normalitat la seva activitat durant aquests mesos han pogut recuperar gran part de l'activitat que feien i per tant han pogut pal·liar alguns dels efectes negatius que havien sorgit a l'inici de la situació de pandèmia, la percepció general de les entitats segueix sent de certa angoixa per la incertesa de la prolongació en el temps d'aquesta situació.

Algunes entitats segueixen amb l'aplicació dels ERTO que tenien al principi, però algunes entitats han finalitzat ja aquest període. Pel que fa a les ajudes, almenys dues entitats han hagut de demanar un crèdit ICO. En alguns casos s'ha produït un increment d'hores de treball però mantenint o aplicant una reducció del sou,ajustant les nòmines o, en algun cas, prescindint d'alguna persona treballadora.

La cerca de noves línies de treball o servei, la introducció de nous canals de venta, i l'obertura de nous projectes s'ha donat en alguns casos com a resposta i senyal de resiliència de les entitats d'ESS.

Un gran nombre d'entitats han mostrat interès en l'enxarxament i la intercooperació, adherint-se a propostes iniciades per Coopsetània com a resposta a la situació i arrel d'aquest mateix estudi diagnòstic. Així, les cooperatives de restauració tenen interès en dur a terme una jornada d'intercooperació entre elles i les productores locals del territori. Un gran nombre d'entitats han mostrat interès també en enxarxar-se territorialment amb la creació d'una XES local de l'Alt Penedès i el Garraf.

Son diverses les cooperatives que es troben amb la necessitat d'incorporació d'una tercera sòcia, però la manca de està dificultant el procés d'incorporació d'una nova sòcia, amb el risc que puguin perdre la condició de cooperativa especialment protegida si aquesta situació s'allarga amb el temps.